

Taxa postálá
plátte in num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
za 110.

da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 18.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Ké-
földre: Havonta 1, negyedé-
félre 6, egészévre 10 doll-
detések díjszába szerint
KELET az erdélyi
zsidóság egyetlen
keink utánnyor-
rás megjelölésévé.

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámber
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Matei Millo 10.

Ara 5 lej

Décik, 1933 aug. 25.

5693. ÉV
ELUL 3.

XVI. ÉVF.
193 SZÁM.

Le fognak égni...

A világ progresszív közvéleménye erő-
sen készülődik arra a perre, amelyet Lip-
csében fognak megtartani a Reichstag
gyújtogatói ellen.

Ezt a pert letárgyalhatták volna már
régebben, forradalmi uton, gyorsan, ha-
lálal és akák elűztetésével, Föltéve,
hogy...

Föltéve, hogy nem „lőgtak” volna a
külföldre néhányan, akik teljesen bele
voltak ártva a pokoli esetben. Egykori
kampószerkesztések, akiket mellőztek a
forradalomban és kommunizáltak akik lát-
szólag belemertek a dologba, előleget is
vettek fel, aztán kifutottak a birodalom-
ból. Néhányukat Csehszlovákiából és
Ausztriából visszarabolták német terület-
re, ahol megfojtották őket. Néhányukat,
nem mindegyiket. Akik megmaradtak,
szokták Romain Rolland döntő fontosságú
bizonyítékokat szerzett arra, hogy a par-
lament épületét a mai német kormány
gyújtotta fel. Hogy kompromittálja vele a
kommunistákat és igazolja a kampós-
kereszt létjogosultságát.

Londonban négygyűlést tartottak már
ebben az ügyben és delegációkat választot-
tak, amely Lipcsébe utazik, hogy végig-
hallgassa a pert. Közben Romain Rolland
újabb kapott felhívást a lipcsei törvény-
széktől, hogy bocsássa a dokumentumokat
rendelkezésre. És a francia író meg nem
megismételte követelését, amit a néme-
k nem fognak respektálni. Nem adnak a
perdöntő tanuknak salvus conductust.

Hogy is adnának, amikor egy tanu val-
omása megdöntheti az egész rendszert?

Még meg sem kezdték és máris bajok
annak a per körül.

Felgyújtatták a parlamentet és imeők
fognak leégni.

Légügyi gabonadiktátor

Mingyárt láttuk, mingyárt éreztük, de
sen látja a lelkiunket: mi nem akartunk
szólni. Miért, legyünk mi a vészmadarak?
Mért nyessük mi le örökös kétkedéssel a
elbujánáló reményeket? Anyait hall-
tunk innen-onnan, hogy a kormány így
adja meg a gabonakereskedést, meg úgy
adja meg, annyi optimista és nagyhangu
nyilatkozatot, statisztikát olvastunk és
egisztráltunk, hogy magunk is elhall-
gattunk azt a gyanakvásunkat, hogy ta-
m — legalább is addig, míg a nálunk
nagyobb piacokon a szabadverseny a ke-
slet és kínálat szabályai tombolnak —
ég sem lehet gabonáinkat maximá-
lizálni és minimalizálási rendelettel szabá-
lyozni.

Az volt a szabályos érzésünk, hogy ez
csak olyan optimista szócseplés, csak
faj levegő... mint szokás mondani...
A kormány azonban nem akarta ezt el-
ismerni. Készült a gabonakampányra,
olyton készült.

Románjában nyilatkozatok jelentek meg
új buzáról.

A külföldi piacokon pedig megjelent az
új buza maga. Nem a romániai, sajnos,
külföldi új buza.

Kiderült, hogy még Franciaország is
pörölni akar az idén. Az árak zuhan-
tak. A román kormány minimalizálási
politikája nem érvényesült a rotterdami
esetén.

De nem érvényesülhet idebent sem. Ha
földjén olesó a buza, itt sem tudja a
kormány az árnyját tartani.

De nem is akarja komolyan. Ha komo-
an össze akarná vásárolni a buzát, ak-
er nem terjedne ki figyelmé csak a leg-
enyébb minőségű buzára. A hetvenötös
kát, mondja a kormány, nem engedi 300
alul esni.

Mintha elfelejtkezne arról a kormány,
gy van itt más, nehéz, kitűnő buza is,
lyet nem lehet a sorsára hagyni. Az o-
a vidékeken, ahol esetleg a 85-ös buza
gy lecsik, hogy elér a 75-ös mestersé-
gy felnyomott áru buza árnyját, ugyan
er a kormány segítsége?

A falyakban propagandával akarja a
kormány tartózkodásra bírni a gazdákat.
gy nem adják el egyszerre a gabonát.

Közben azt írják a külföldi szaklapok,
gy a romániai buza sápadt, könnyű és
gy bírja a szállítást.

A külföldi piacok bezárulnak a román
gy előtt. A kormány helyett, hogy az

Dollfuss királynélküli királysággá akarja proklamáltatni Ausztriát?

Starhemberg herceget régensnek nevezik ki? Magyarán ember-
csempészsé folyik az osztrák-bajor határon. Csehszlovákiából is
Németországba szöknek a német nácik

Közele puccsra készülnek az Ausztriából német területre szökött osztrák nácik?

London, augusztus 24. Angol polit-
kai körökben az a hír terjedt el, hogy
Dollfuss kancellár királynélküli király
sággá akarja proklamálni Ausztriát,
melynek élére Starhemberg herceget
állítaná régensként. Ez a cselekedet
a monarchikus elemek együtt működé-
sét biztosítja Ausztria függetlenségé-
nek megvédésében. A náciak Ausz-
tria meghódítására irányuló törekvése
ugyanis olyan akciónak bizonyul,
melyről Németország nem tud lemondani.
Egyes körökben máris az a hír
terjedt el, hogy közele náci-puccs vár-
ható, amelyet német földön megszer-
vezett osztrák légiók készítenek elő
Ausztria ellen.

Egyidejű bécsi jelentés szerint a lin-
zi keresztényszocialista Volksblat ar-
ról ír, hogy az osztrák-bajor határon
magyarán embercsempészsé folyik át
a birodalom területére. Különösen al-
kalmas pontja az utlevél nélküli határ-
átlépésnek a Grosser Mühl folyó med-
re, amelyen át egész csoportok gázol-
nak éjszakánként bajor területre. Az
osztrák fiatalbembereket a nemzeti szo-

cialista rohamosztagokban kiképezik,
azután különleges feladatokkal vissza-
küldik őket Ausztriába. A lap szerint
igen érdekesen folyik le a határátlépő
fiatalemberek igazoltatása. Az osztrák
nemzeti szocialista megbízottak újság-
lapokat tépnek ketté. A lapok egyik
felét postán elküldik a bajorországi
nemzeti szocialista vezetőknek, másik
felüket pedig szétszórják a határon
található fiatalbemberek között. A
határállomáson azután összeillesztik
az elszakított újságlapokat és ha az
igazolás egyéb módszerei is eredmén-
nyel jártak, úgy kezelik a határátlé-
pőt, mint az ausztriai központ által ki-
küldöttet.

Hasonló eseményekről számol be az
a Prágából érkezett hír, mely szerint
a Németországtól Csehszlovákiához
csatolt Hutschinből az utóbbi napok
folyamán több, mint száz csehszlová-
kiai német nemzetiségű fiatalember
szökött át a határon Németországba,
ahol a rohamosztagokba kéri felvéte-
lük.

exportot segítette volna elő, ahelyett hogy
pácat szerzett volna a román buzának,
egyre csak ergette „eredeti” új buzát-
mentő tervének luftballonjait.

Mi mingyárt láttuk, hogy baj van. Még
akkor, mikor a kormány kinevezte nagy
hihóval és görögüzzel a gabonadiktátort.

Már akkor láttuk, hogy baj van, mikor
kiderült, hogy a gabonadiktátor nem más,
mint Radu Irimescu, a légügyi alminisz-
ter.

Ez kellett nekünk. A reális export-
politika, az export szállítási és más ke-
vezményekkel történő támogatása helyett:
légvárok a gabona áráról, egy légügyi
parancsokkal az élen.

Minden kárnak meg van a haszna

A medgyesi gázmezőkön felrobbant
egy szonda.

Közel egy hónapja ég kísérteties láng-
gal a felrobbant gázszlop, amelyet azóta
sem tudnak eloltani kitűnő szakértőink
és mérnökeink.

Naponta százszázakat érő gázmennyiség
ég el haszontalanul, ebek harmincadikára
dobya, mialatt a földgázárak szintje
minden hónapban felemelkedik a földgáz
árát.

Bármily nagy is azonban a kár, ame-
lyet a felrobbant szonda égése okoz, nem
lehet letagadni, hogy az égő gázszlop
annál több esztétikai gyönyörűséget
nyújt a piromániakusoknak és a termé-
zeti csodák kedvelőinek.

A medgyesi gázszlop már is világkar-
riert csinált: minden nagy képeslapban
megjelent a fotográfiája.

De idebent a szűkebb hazában is sok
bámulója akad és akad a káros, de an-
nál szebb látványoknak.

Ugy látszik, hogy ezt a látványossá-
got, illetve a látványossággal járó gyö-

nyörűséget állandósítani akarják mind-
azok számára, akik ezideig még nem te-
kinthettek meg a hazai tehetetlenség
eme csodálatos szimbólumát.

A CFR igazgatósága elhatározta, hogy
50 százalékos vasúti kedvezményben ré-
szesíti mindazokat, akik azért hajtanak
Medgyesre utazni, hogy a felrobbant
gázszlop tizes szépségű látványában
gyönyörködjenek.

Eltekintve attól, hogy ez az intézkedés
meglehetősen későn jött, egyben impli-
citer annak is beismerése, hogy kiváló
szakértőink képtelenek belátható időn
belül a gázszlop égésének megszünteté-
sére.

Hadd fogynon tüzes sístéggel a föld
gáz, van belőle elég — gondolják.

S különben is: a fenti híradás bizo-
nyítva legkésebben, hogy nincs olyan
nagy kár, aminek nálunk ne volna meg
a haszna.

Az égő gázszlopban ugyan milliókat
erő energiát pusztulnak el haszontalan-
ul, de lám, a CFR majd csak behozza
a vámon azt, amit gazdasági életünk ve-
zetői a révén elveszítettek.

Sőt, a CFR nagylelkű rendelkezése
mintegy annak is bizonyítéka, hogy le-
romlott közlekedésünk feljavítása szem-
pontjából egyenesen kívánatos volna, ha
minél több hasonló természeti látványban
helyesebben, természetű katasztrófában
volna résznök.

Valljuk be, ez a kívánság nem tartozik
az elérhetetlenség birodalmába.

Szakértőink, mint a jelek mutatják,
kiváló képességgel rendelkeznek arra,
hogy minél több robbanás és energia-
pocsékolás álljon a látványosságra éhes
közönség rendelkezésére s még inkább:
hogy ez a látványosság, tehetetlenségük
következtében minél hosszabb tartam-
talán egyenesen az örökkévalóságig tar-
tó legyen.

VILÁG TÜKRE

A hitleri színház sorsa

Németország színművészetét is egy vá-
gánya hozta a hitleri kurzus. Ez egyelő-
re abban nyilvánult meg, hogy nyolcvan
színháznak dus állami szubvenciót juttat-
tak, kihajították a progresszív gondolkö-
zást vezetőket, menniük kellett a zsidó
színészeknek és színésznőknek.

Hagyomány van Németországban a
színházi szubvenciónak. De a szubvenció-
nait színházak mindig is a művészet szol-
gálatában állottak és soha nem adták
volna oda magukat pártok kiszolgálására.
Hitlerék ennek a hagyománynak véget
vetettek. A színházak decentralizáltsága
módot adott arra, hogy minden városnak
meg legyen a maga különös stílusa, a
maga sajátos törekvése. Így történhetett,
hogy fiatal zenei és dramaturgi tehetségek
érvényesülni tudtak és a tehetségtelenség
rövid „működésük” után a fejedésbe sül-
lyedtek.

Ennek a szellemnek köszönhető Német-
ország, hogy operáját és drámáját az
egész világ a legjobbnak ismerte. Német-
ország kulturáját nagyrabecsülte az egész
világ, holott a birodalom állami és poli-
tikai intézményeiről egészen más volt a
véleménye. Hány eset volt arra, hogy
Németországban előbb mutatták be külföldi
zenei és drámai szerzők műveit,
mint hazájukban. Emellett a színházak
vezetőinek figyelmé kiterjedt arra is,
hogy operettek előadásával a színházak
anyagi helyzetét szilárdítsák meg, nehogy
egyedül a szubvencióra legyenek rá-
utalva.

Milyen arculatot adott a hitlerizmus a
mai német színészeknek?

Mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy
Hitlerék kénytelenek voltak több vá-
rosban visszahívni a „kulturális” szin-
gagatokat, mert a közönséget még
terroristákkal sem le lehetett volna a szin-
házak látogatására kényszeríteni. Bresla-
ban, Hamburgban és Frankfurtban me-
gint régi szingagatokat működnek. Nem
ugyanazok, akik előbb votak a város szin-
házainak vezetői, ezt röstelle volna a
kampószerkesztés kurzus, hanem kicseré-
ték őket. Ezzel azt remélik, hogy a kö-
zönség nem fogja teljesen mellőzni a
színházat.

Hitlerék mindenekelőtt centralizálták a
színházakat. „Birodalmi dramaturg”
neveztek ki a propaganda-minisztérium
kölségvetésének terhére. „Kampfbund”
és „Bühneneren” a két testület, amely
a birodalmi dramaturg szingalatában áll.
Ez a szingalat főleg abból áll, hogy a
nemárja szerzők és komponisták darab-
jait számúzték a szingházakból. De az árja
szerzők darabjait is elzavarták, ha kö-
tudomás szerint progresszívek voltak. Al-
ban Berg, Krenek, Hindemith, Strawinsky
és a háboru utáni generáció művei le-
kerültek a műsorról. Elhelyett előadták a
régieket és a következő szerzők műveit
jártssák: Schillings (született 1868-ban),
Pfitzner (szül. 1869.), Richard Strauss
(szül. 1864.), Reznicek (szül. 1861.),
Graener (szül. 1873.) és Wolff-Ferari
(szül. 1876.) A komponisták legfiatalabb-
ja ötvenhét éves. Az operát egyébként
Siegfried Wagnerre bízták, aki arra les-
hivatta, hogy megteremtse a német opera
tisztára árja reneszánszát.

A dráma terén az utóbbi hónapokban a
„termelés” elérte csúcspontját. Minden
„nemzeti szocialista” érzelmű alhirilapíró,
minden politikai szingalmos, minden iro-
dalmi terrorista darabot ír és azzal ostrom-
olja az igazgatókat és a minisztériumot,
hogy senki meggyőződésben nem tud írni
német hazafiságot, mint ő és bizonyos,
hogy minden német hazafi meg is fogja
nézni a darabot. És felvonultatják a be-
folyásos náciakat, akik természetesen szin-
tén ostromolják a hatóságokat a hazafias-
ság ürügyével. Valójában azonban azért,
mert réveszedést kötöttek ki a tantjéme-
kből.

A nagy nemzeti költők mostanában:
Hans Johst, Dietrich Eckhardt és Karl
Hauptmann. Irásalkj sürített unalomból

állanak, fáradt pátosz és nagy semmitmondás jellemzik „alkotásaikat” és maga a kampóskeresztes színházvezér is kétségbe van esve elől. Az első nagy „forradalmi” fellendülés idején még szó lehetett arról, hogy politikumot hozzanak ezek a puffogó frázisoktól telített darabok. De a nagy lelkesedés lehűlt és epügy, mint ahogy a németek gazdasági javulást várnak, ugyanúgy elvárják azt is, hogy a színházban szórakozást vagy művészi élményt kapjanak. Ne pedig olyan tirádákat, amiknek elmúlt az idejük és csak idegesítenek.

A hitleri színházi sajtó már ágaskodik is e pókhendi és szemtelen tolatkodás ellen. Horst Wesselről például százszámra írták a szindarabokat és mindegyiket elő akarják adni. Nehéz védekezni a szerzők ellen, mert — mint említettük — majdnem mindegyiknek jelentős protektora van valamelyik művészi hatóságnál. Erre kiadtak egy rendeletet, hogy csak abban az esetben adhatók elő a Horst Wessel darabok, ha ennek a kampóskeresztes hőnek a családja beleegyezik. A család viszont pontos utasítást kap arra, hogy melyik darabot engedélyezze. Wesselné asszony egyszerűen ráírja a darabra, hogy nem mehet és ezzel meg van pecsételve a szerző sorsa.

Ez azonban csak a Horst Wessel-féle darabokra vonatkozik. Más témákról inkább írhatnak a szerzők urak. Hogy mi jön ki ebből, arra nézve érdekeseket mond a Theater Tageblatt egyik cikk-irója.

„Belátjuk, hogy a nagy politikai általa kulás nem kedvez a szabad művészetnek. Ennek így kell lennie és mindaddig, a míg teljesen át nem alakul a német szellemiség, szó sem lehet a szabad alkotásokról. A szerzőnek hozzá kell igazodnia napjaink követelményeihez és olyant kell írnia, ami hozzásegíti az egész német népet a szellemi „gleichschaltunghoz”. Egészen sajátos beállítottságra van tehát szükség. Számolni kell azzal, hogy a szindarabok nem fognak sikert elérni. Mert hiába, az alkotó művészeknek valóssággal halála a kényszer. Hogy lehet követelni a művésztől, hogy fantáziáját és alkotó képességét beállítsa a politikai követelmények irányvonalába? Hogyan lehet követelni tőlük, hogy bizonyos instanciák elgondolása és elvei szerint dolgozzon ki azt a gondolatot és azt az érzés komplexumot, amely teljesen egyéni. Ez bizonyára olyan szellemi pusztaságot fog kiérlelni, amely egy időre megbénítja a német színezetet.”

Ha már a kampóskeresztes esztétikusok is így írnak, mi várható akkor a mai német színházról. Egyelőre nem merik megírni, hogy a színházban elő kell adni olyan darabokat is, amelyek tisztára és kizárólag a mulattatás céljait szolgálják. Ezt jászani kellett — mint azt már említettük — azért, hogy a színház ne veszítse el gazdasági alapjait. Most azonban szigorúan ragaszkodnak ahhoz, hogy a színház a „nemzeti építész” céljait szolgálja. Aminthogy a német rádiót is egészen a politika szolgálatába állították. Annyi egyformaság, annyi üresség, annyi szellemnélküliség soha még nem nyilatkozott meg a német művészeti életben, mint az utóbbi hónapokban. Egy új gondolat, egy szép ritmus, egy meghatározó lelkes dal, szindarab, ami után törnének magukat az emberek — mindezt nem tudta produkálni a harmadik birodalom. Nem tudta nyilván azért, mert Hitlerék forradalma nem a nép forradalma. Ráérőszakolt, katonai szellemben fogant forradalom ez, amely nem tudja elviselni azokat a tulajdonságokat, amiket a művészet igényel. Már is fonyad és pusztul a művészet. Nyilván azért, mert megérzi, hogy maga a talaj, amelyből kiött, kiszikkadt.

Tolsztoj

a 20. század mérlegén

Írta: Dr. Stern Ignác.
A világhírű író biográfiája napjaink megvilágításában.

Ara 10 lej

Kapható az Uj Kelet könyvesboltjában.

Gandhit feltételek nélkül szabadlábra helyezte az indiai angol kormányzat

London, augusztus 24. Bombayi jelentés szerint Gandhit a kormányzat éhségstrájkjának hetedik napján feltételek nélkül szabadon bocsátotta. A hindu nacionalista vezér angol titkárnőjének lakására vitette magát.

Ujabb lázadás tört ki Kubában

London, augusztus 24. Kubában újabb lázadás tört ki, amelyet Machado volt elnök hívei támogatnak. A Cespedes kormány szárazföldi és tengerészcsapatakat küldött ki a felkelők lefegyverzésére.

Pesszimista hangulat lett urrá a londoni buzakonferencián,

mert Amerikából híre jött, hogy a gabonarakktárakban újabb, hatvanmillió bushelt kitevő gabonamennyiséget fedeztek föl

London, augusztus 23. Daily Mail szerint a nemzetközi gabonakonferencia körében pesszimista hangulatot váltott ki az az amerikai híradás, hogy az amerikai gabonarakktárakban a far. merek újabb hatmillió bushelt kitevő, eddig nyilván nem tartott gabona-

mennyiséget fedeztek fel. A konferencia most még tanácstalanabb, mint eddig volt.

A híradás ellenére beavatott helyen még mindig bíznak abban, hogy az értekezlet eredményesen fog zárulni.

A birjonok tábora

Hateg-Hátszeg, augusztus 24. Hátszegtől három kilométernyire, a Retye zát tövében fekszik a birjonok tábora. A birjon-csoportok az Aviva-Barisz szia 18 éven aluli tagjainak szervezte. tét képezik, amely már a serdülés éveiben plántálja el az ifjú lelkekben a zsidó nemzeti gondolatot és az erc jiszraéli közös munka és közös élet ideálját. A fiatal szervezet az idén tartotta meg első táborát. Mintegy hatvan gyermek sereglett össze Erdély legkülönbözőbb részeiről a hátszegi táborba, hogy két hétre kiszakítsák magukat a városi élet füstös-poros levegőjéből és a természet szépségeinek ölen szabadon, korlát nélkül, testvéri

szeretben élhessenek közös törekvéseiknek és ideáljaiknak.

Reggel hét óra van. A tábor még alszik. Csak innen-onnan kandikál elő egyegy korábban ébredő borzas fej, hogy a csendet és mozdulatlanlanságot látva, hamar visszahúzódjon fészkebe. A csendet hangos riadó tör meg hirtelen és az előbb még mély csöndben nyugvó tábor zajos, felzavart hangvételű képét ölti magára. Másodpercek alatt együtt vannak a csapatok és a vezetők jeladására frissen lendülnek a magamba a karok és hozzák pezsgésbe az éjszakában ellustult vérkeringést. Mosakodás a csobogó patakánál. Paj-

kos jelenetek kísérik a tisztálkodás aktusát. A kúrtós most imához hívja a birjonokat. Aztán reggeli. Majd újra sorakozás a napiparancs felolvasásához... Ma nagy napja van a tábornak. Rengeteg vendég érkezik és megtartja meg első vőidáját, konferenciáját a Birjon-szervezet. Tíz óra előtt néhány percel hangos izgalom, sürgős forgás. Néhány másodperc alatt katonás sorban áll a pulmász. A kolozsvári kék inges birjonok kíséretében bevonul a Birjon-szervezet legfőbb vezetősége Kaszner Rezső, Danzig Hillél, dr. Schaechter László és az Aviva Barisszia többi vezetői. A tábor parádés üdvözlésben részesíti őket, majd a birjon induló hangjai mellett feljut az árbóca a tábor kék-fehér zászlaja.

Déli 12 órakor nyitja meg Kaszner Rezső, az Aviva Barisszia rosrisonja a vőidát. Komoly tárgyalások indulnak meg a szervezet, a nevelés, a elucit és hebraizáció problémáiról. Az egyes városok között versengés indul meg a körzeti központokért. Majd mindenki kiengesztelődik a munka akarsában és vőidán egyhangulag Dévára helyezi át a Birjon szervezet központját. Az új mőnahél rasi dr. Schaechter László, a dévai zakéntület elnöke, kit lelkes ünneplésben részesítenek. Mázkir Walter Móse. A moacn harasit tagjai: Weiszshans László és Panneth Efraim (Kfar Szabá), Benedek János (Arad), Danzig Tibor (Cluj), Frucht Efraim (Torda), Steinmetz Rachel, Simon Noémi (Sziget), Simon Mirjam (Marosvásárhely) stb.

Este tábortűz.

A tábor tagjain és a távoli helységekből érkezett vendégseregen kvüött van Hátszeg páratlanul lelkes zsidósága is. (Mert Hátszegben minden zsidó cionista, Nyolevan zsidó család lakik ebben a városkában, de 220 sikelfizető van köztük. A tábor is igaz zsidó szeretettel és cionista áldozatkészséggel veszik körül. Ugy gondolják, mint ha saját gyermekikről volna szó).

Glück Bandi a dévai birjonok fiatal vezetőjének pompás prólogusa vezetibe a programot. Altalában a dévai gyerekek excellálnak. Az egyik szaval, a másik humorizál, a harmadik kuplézik táncol. Egy bájos szászvárosi birjona lép a körbe. Chaluc táncot mutat be. A birjonok tapssal verik a taktust. Riesel Jakab a zakének nevében tart lelkes beszédet. Egyre erősebben, egyre gyorsabb tempóban.

A siker öröme. Vidám héber dalok, patgató héber nóták csendülnek fel és iverődnék vissza a hegyekről. A remény, hit, az akarat és a fiatal lendület akkordjai ezek, melyeknek utolsó hangja Cion hegyeit és cédruusait, a Jordán völgyeit ölelik át szerelmes zengéssel.

Már 12-re jár az idő. A vendégek felcihelődnék. A tűz kialvóban. Csak néhány lobban fel újult erővel egy hamuban rejtőző parázs. Csend terül a tájra. A tábortűznek vége. A birjonok a „Söchav böni...” mélyvégső halk melódiájával szélednek sátraikba...

Már csak az éjjeli ór lépteinek kopogása hallszik...

(—)

— Még nem jött létre megegyezés a szovjettel az északmandzsuri vasútmegvásárlása ügyében. Londonból jelentik: Az északmandzsuri vasútmegvásárlása ügyében még nem jött létre megegyezés a szovjettel. Ellentétek állnak fenn a rubel átszámítása tekintetében.

— Eltűnt 300 szíriai falu. Londonból jelentik: A Times jelentése szerint nemrégiben több adólistáztviselő, aki az Aleppo fölött fekvő területre ment, hogy az ottani 300 szíriai községben beszédd a hátralekös adókat, dolgavégeztetlenséget. Az adólistáztviselő egészen üressen találták a falvakat, csak farkasok kóborogtak a környéken. Semmiféle lakos nem árulta el, hogy hová lett a lakosság.

Kreuger gyufakirály szerelmel. Ingeborg Ebertt rendkívül közvetlenül megírt könyvei Ivar Kreugerről, amelyen keresztül bepillanthatunk a zseniális pénzembernek, vagy kalandornak felfokozott szerelmi életébe és gyönyörűségeibe. A könyv kapható az Uj Kelet könyvesboltjában. Ara csak 57 lej.

Fogakat pénzért kaphat

-de soha a sajátjait!

Elmulott évek -
elveszti fogak
- vissza nem térnek.

Ezért:
Harc a veszélyes fogkő ellen!
Fogai egészségesebbnek tűnnek... de vajon azok-e a valóban? Mert a fogkő — mely sok fogbetegség oka — láthatatlanul rakódik le a fogak mögött! E bajtól menti meg Önt a Kalodont-al való rendszeres fogtisztítás. Csak a Kalodont tartalmazza a Dr. Bräunlich féle szulfurizínoleatot, mely a fogkő hatós és tudományosan elismert ellenszere. Ezért: tisztítsák fogait reggel és este Kalodont-al!

KALODONT
fogkő ellen

Cuza George és Robu megegyeztek Medgyesen a szász hitleristák vezérével

Októberben országos gyűlést tartanak a romániai antiszemita, melyen az erdélyi szász hitleristák is résztvesznek. Az antiszemita propaganda-autó zajos incidense karhatalommal és katonasággal a medgyesi szálloda előtt

Az ifju Cuza leköpte a karhatalom vezetőjét, aki erre kétszer pofonvágta

Cluj-Kolozsvár, augusztus 23. Nemrégben Kolozsváron, azelőtt Dénen és ennek a vidéknek más városában és helyiségeiben is, egymásután következő napokon keltettek feltűnő azok a horogkeresztes autók, melyek Cuza ifju hivatott szállították keresztül a városok. Az autók rőpiratokat is szórak le a meglátogatott városok járőrkelei közé, azonkívül gyűléseket is rendeztek. Kolozsváron Vaida miniszter elnökkel is tiszteltget az antiszemita propaganda autó, melynek egyik vezetője az ifju Cuza volt.

A propaganda ut Kolozsvárról Medgyes felé vezetett.

Mikor Medgyesén elterjedt annak a híre, hogy a horogkeresztes autó, melynek kormányánál a híres Robu képviselő foglalt helyet, a város fele közeledik a szász ifjuság felkészült a cuzaista autó fogadtatására. De felkészült a hatóság is, mely nemcsak a rendőrséget hanem a katonaságot is igénybe vette, hogy a cuzisták látogatását a csendes propaganda keretein belül tartsa.

Szász hitleristák Cuza fogadtatásán

Egy szász ifjakkból álló csoport hitlerista ingben felvonult a Traube szálloda elé. Így fokadták a vendégeket, akik eleinte itt is úgy, mint más városokban, szintén csak rőpiratokat igyekeztek szétosztani az egyre szaporodó tömeg között. Amikor azonban az ifju Cuza látta, hogy horogkeresztes jelvényt ellátott ifjak egyre nagyobb számmal jelennek meg a tömeg között, elhatározta, hogy gyűlést rögtönöz és beszédet fog tartani. Alig kezdett azonban a beszédében, egy csoport rendőr sietett a helyszínre, egy rendőrtiszt kíséretében. A rendőrség udvariasan kijelentette Cuza-nak, hogy a beszéd megtartását nem engedélyezik, mert erre nincs külön engedély. A fiatal Cuza élénken tiltakozott a rendőrtiszt beavatkozása ellen és heves szóváltás fejlődött ki közöttük. Robu a fiatal Cuza védelmére kelt és a szóváltásnak is lett vége, hogy Cuza George mégis elkezdett beszédében. A beszédet a jelenlévő rendőrtiszt többször félbeszakította, de a beszédet a fiatal képviselő mégis végig mondta.

Konfliktus a rendőrséggel

Mikor Cuza beszédének vége volt, a hatalmasan felszaporodott tömeg nem távozott el a Traube-szálloda elől. Ahogy Cuza befejezte beszédét, a rendőrtiszt hozzálépett és kijelentette, hogy a törvény értelmében letartóztatja ugy Cuza-t, mint Robu-t tiltott propaganda megtartása címén.

Időközben a helyszínre érkezett a medgyesi rendőrfőnök is. Balan sziguranca-főnök. A rendőrfőnök meglepetve látta, hogy a fiatal propagandisták körülvettek Robu-t és Cuza-t és ellentállnak annak, hogy a rendőrtiszt kötelezettségét teljesítse. Konfliktusok a két vezért, bevonultak származási szobájukba és itt elbarrikádozták magukat.

Katonai segítség

A rendőrfőnök erre telefonált a katonasághoz és karhatalmat kért, hogy végrejuttassa a törvényes kötelezettséget. Egy kapitány vezetésével erre nagyobb katonai osztag érkezett ki, amely a tüneményes átsapát tömeget feloszlatta. A katonaság felhívására az elbarrikádozott ifjakat felnyitották a cuzisták.

Közben valaki értesítette a segészváltást is, ahonnan automobilon kiszállt az ügyész és intézkedett, hogy a tizenkét antiszemita propaganda társaságot állítsák be a rendőrségre.

Beszállítás közben súlyos incidens történt.

Cuza George a kirendelt katonaság

vezetője felé köpött, aki erre kétszer arcúlvágta a fiatal képviselőt.

A késő esti órákban került sor Cuza és Robu, valamint tíz társának kihallgatására. A kihallgatások hajnalban véget értek, ekkor mindnyájukat szabadon bocsátották.

Megegyeztek Cuza és a szász hitleristák

Medgyesi hírek szerint Cuza George és Fabritius, a szász hitleristák vezetője között a medgyesi uttal kapcsolatban megegyezés létesült, amely a cuzisták és a szász hitleristák további együttműködését foglalja magában. A megegyezés értelmében a szászok, illetve a szász hitleristák csatlakoznak Cuza professzor antiszemita programjához. Hogy együttműködésüket minél eredményesebbé tegyék, elhatározták azt is, hogy közös politikai programot dolgoznak ki és közös taktikát

megegyezést létesítenek. Ezeknek a részletes leszögezése céljából a román és a szász antiszemita országos gyűlést fognak tartani, amelyen ezeket a kérdéseket tárgyalják és végleges programpontokba összegezik.

A hírek szerint Cuza és Fabritius tökéletes harmóniában tárgyaltak egymással, egyedül a nagy propaganda antiszemita gyűlés helyszínét illetően voltak eltérések a két antiszemita vezér között. Cuza ugyanis Jasiban akarta megtartani a konferenciát, míg Fabritius ahhoz ragaszkodik, hogy valamelyik erdélyi városban tartsák meg a megbeszélést. Valószínű, hogy Fabritius álláspontja fog győzni és valamelyik erdélyi városban fogják megtartani az országos antiszemita kongresszust. Időpont tekintetében azonban meg tudott egyezni a két vezér és azt határozták, hogy október folyamán okvetlenül megtartják a nagygyűlést.

Ausztrália miniszterelnöke Japán elleni fegyverkezésre hívta fel a kontinens lakosságát

Elkerülhetetlen a háborús összecsapás Japán és Ausztrália között?

London, augusztus 23. Rádióbeszédében figyelmeztette tegnap az ausztráliai lakosságot Hughes volt ausztráliai miniszterelnök arra, hogy a Csendes-óceánban elkerülhetetlen a háborús összecsapás. Japán kolonizációs törekvéseit — mondotta a volt miniszterelnök sidneyi rádióelőadásában — Mandzsuria nem elégítheti ki huzamosabb időre. De mi történjék, ha Japán azt ki-

vánja, hogy engedjék meg állampolgárainak az Ausztráliában való letelepedést? Ha Ausztrália „fehér és szabad” akar maradni akkor fel kell készülnie a védelemre! Ma az a helyzet, hogy Ausztrália képtelen ellent állani egy erős támadónak. Ezért a legsürgősebben fegyverkeznie kell, hogy feltartóztathassa az ellenséget addig, amíg megérkezik az angol hadiflotta.

Az Egyesült Államok partvidékét hatalmas erejű orkán seprte végig

London, augusztus 23. Az Egyesült Államok keleti partvidékét hatalmas erejű orkán és felhőszakadás seprte végig. Washington környékén a szélvihar fákat csavart ki gyökereitől. Philadelphia és New-yersey közelében számos farmépület rombadőlt és a városok alacsonyabban fekvő negyedeiben métermagasságban hömpölygött a fel-

hőszakadás bőséges árvize. Az orkánok sok társulattal a telefon és távíró-üzemeket megrongálták. A vihar katasztrófa elérte Newyork környékét is. Az óceán szintén dühöng az orkán, számos hajó segélykérő jeleket adott le. Még nem tudni, hogy hány emberélet esett áldozatul a katasztrófa fális erejű orkánnak.

Az új nyugdíjtörvény átformálja a nyugdíjfizetést

Elkészült a törvénytervezet, amely elosztja a fennálló igazságtalanságokat

Bucuresti-Bukarest, augusztus 23. A pénzügyminiszterium új nyugdíjtervezetet készített, amelyet véleményezés végett megküldött az ország összes nyugdíjgyűlésének. Az új nyugdíjtörvénytervezet igen érdekes és szokatlan újításokat tartalmaz, amelyek bizonyos mértékben a nyugdíjasok javára, de sok tekintetben kárára is vannak.

Az első és újszerű intézkedés az, amely a nyugdíjkiadókat ügvet illeti. Ismeretes, hogy a nyugdíjkiadóknak mindig bajok voltak, mert a befizetésre kötelezett városok és intézmények

közül sokan nem tettek eleget kötelezettségüknek és ilyenformán a nyugdíjkiadóknak igen sokszor jutott fizetési zavarokba. A tervezet kimondja, hogy az autonóm egyesületek, városok és megyék kötelesek pontosan befizetni azt az évi összeget, melyet rájuk kivetettek. Amennyiben az év végén a kivetett összegek nem folynának be, az autonóm intézménynek, városnak és megyének kötelesek pontosan befizetni azt hiányt megtéríteni, amilyen arányban nyugdíjas tisztviselői az államtól nyugdíjat élveznek. A tervezet ezzel a ponttal azt akarja elérni, hogy a nyug-

díjkiadóknak mindig alappal rendelkez-

zék. A tervezet életbiztosításról is beszél, amelyet a nyugdíjasok a nyugdíjkiadóknak köthetnek. A tervezet erre vonatkozólag bővebb felvilágosítást nem tartalmaz, csupán azt jegyzi meg, hogy az életbiztosítás nem kötelező.

Kellemetlen újítás a tervezetnek az a rendelkezése, mely a nyugdíjkiadók sági korhatárt 57 évről 60 évre emelte fel. Az eddigi nyugdíjtörvény úgy intézkedett, hogyha valaki hatvan éves volt, nyugdíjba mehetett abban az esetben, ha tíz szolgálati éve volt. Az új tervezet a maximumot tizetöt évre emeli fel. A nyugdíjas övegye abban az esetben volt eddig nyugdíjkepes, ha kimutatta, hogy legalább is két év óta volt felesége az elhunytak. Az új tervezet szerint az övegy nyugdíjkiadósága három évi házasságot után kezdődik.

Egészen új és mély szociális érzékre valló intézkedés az, hogy a nyugdíjas övegye, ha újból férjhez megy, végkielégítésként az államtól két évi nyugdíjának teljes összegét kapja.

Bőven, de ugyancsak határozatlan formában foglalkozik a javaslat a nyugdíjak harmonizálásával. Ugyanis az 1919 január 1. előtt és 1919 január elseje után nyugdíjazott tisztviselők nyugdíja között nagy az eltérés, miután 1919 előtt még békebeli fizetési viszonyok uralkodtak, míg a háború után a pénz devalvációjával egyenes arányban a fizetések összegszerűleg emelkedtek. A két nyugdíjas kategória közötti különbséget akarja a tervezet harmonizálás által eltüntetni olyképpen, hogy az 1919 január elseje előtti nyugdíjakat egy városok szerint váltakozó kulcsszámmal megszorozza, míg az 1919 január elseje utáni nyugdíjakat a mai alapfizetések szerint átszámítja. A tervezet megjegyzi, hogy ez a művelet sem teszi teljesen egyenlővé a nyugdíjakat, de mindenesetre megszünteti az eddigi nagy és kirívó ellentéteket, amelyek a két kategória között fennállottak.

A nyugdíjgyűlések serényen dolgoznak válaszfeliratok kidolgozásán, amelyek felküldenek a pénzügyminiszteriumnak. Mindenesetre nagy haladást jelent, hogy a miniszterium a végleges törvényjavaslat elkészítése előtt meghallgatja az érdekelteket, akiknek éppen ezért minden erejükkel oda kell hatniuk, hogy kiavánságaikat érvényesíthessék.

TURISZTIKA

A Haggibor turisztikai szakosztálya f. hó 27-én, vasárnap kirándulást rendez a gyönyörű téri és tordai hasadékhöz. Vezetők: Dusák, Wolheimer, Erdős, Sándor. Indulás reggel 6 órakor a klub helyiségéből. Az autobus részvételi díja tagoknak 60, vendégeknek 65 lej. Szép idő esetén fürdés. Jelentkezni lehet ma este fél 8-tól fél 9-ig a klubban (Calea Victoriei, Kossuth Lajos u. 10., I. em.)

A szovjet olasz repülőgépeket rendelt. Rómából jelentik: Az atlantióceáni repülés első konkrét eredményeképpen a nicaragui kormány szerződést kötött az egyi kolasz légiforgalmi vállallattal az ország légiforgalmának megszervezésére. Másik gyakorlati eredménye a repülésnek az a nagyobb összegű rendelés, amelyet Oroszországtól az olasz repülőgépgyárakban.

Több orosz állami autógyár igazgatóját letartóztatták. Londonból jelentik: Moszkvai jelentés szerint elrendelték az orosz állami autógyárak több igazgatójának letartóztatását, mivel a gyárak a termsé betakarításához és szállításhoz szükséges teherautó számmal jóval kevesebbet állítottak elő a kész teherautók egy részén fontos alkatrészek hiányának s így nem voltak működésbe hozhatók.

SOS-jeleket adott le egy amerikai hajó. Londonból jelentik: Az északamerikai Virginia állam partvidéke közelében, Cap Charles magasságában egy amerikai gőzös SOS-jeleket adott le. Parti őrhajókat küldöttek ki segítségül. A hajón 37 utas és 50 főnyi személyzet van.

Oszták keresztények népgyűlésen tiltakoztak az antiszemitizmus ellen

Fölhívják az oszták kormányt, hogy küzdjön a fajgyűlölet ellen

Bécs, augusztus 24. Az oszták nép-párt az utóbbi hetekben megalkototta a fajgyűlölet elleni szekcióját. A szekció a napokban a Wimberger terem-ben népgyűlést hívott össze az antisze-mitizmus ellen. A gyűlést, amelyen rendkívül sokan jelentek meg, Katha-rine Riedel nyitotta meg és beszédet tartott a kampóskeresztény „ostoba és tarthatatlan” fajelmélete ellen. A leg-nagyobb megdöbbenés — mon-dotta — elűzni a zsidókat azokról a pályákról, amelyekhez hajlamosságot éreznek. Mi történt volna, ha elmarad-nak azok a hatalmas orvosi teljesítme-

nyek, amiket zsidó orvosoknak lehet köszönni, ha már régebben bevezették volna a numerusz klauzszot az egyet-meken.

Dr. Zalman és Irene Harrand be-széde után határozati javaslatot fogad-tak el, amelyben kimondják, hogy mint keresztények és mint modern em-berek tiltakoznak az ellen, hogy oszt-rák állampolgárokat megfosztanak szerzett jogaitól. Együttal felhívják az oszták kormányt, hogy a fajgyűl-let gondolatát tartsa távol az ország népétől.

KÖZGAZDASÁG

Az importállamok is kivitelre kínálnak búzát

Franciaország megjelent ajánlatával a rotterdami piacon

Hága, augusztus 24. A londoni nemzet-közi búzakonferencia technikai albizott-sága bizalmas tanácskozásra ült össze. Az angol sajtó tartózkodva ítéli meg a búzakonferencia várható eredményeit. Franciaország búzakinálattal szerepel

Rotterdamban és az angliai piacon szak-körökben ennek tulajdonítják a búzaárak nagy letörését. Hangoztatják, hogy az európai piac legnagyobb baja az, hogy az importállamok is nagy búzafelhasználással rendelkeznek és kivitelre árulják a búzát.

Még mindig késik a kormány gabonabevásárló intézkedése

Csak ott fog beavatkozni a kormány, ahol a kevert buza a 300 lejes ár alá esik

Bucaresti-Bukarest, augusztus 24. (Az Uj Kelet tud.) Radu Irimiescu, a gabo-naértékesítés kormánybiztosa, meg-kezdte az intervenció gabonabevásárlá-sok nyelvéit. Mint ismeretes, az ország egyes részeiben a buza árfolya-ma 22–25 ezer lejre hanyatlott. Ez a tény haladéktalanul arra kényszeríti a kormánybiztost, hogy közbelépjen.

A romániai gabonakereskedelmi kö-rök érdeklődése most feszülten fordul a kormánybiztos tevékenysége felé és kíváncsian várják, hogyan fog sikerül-ni a gabonabevásárlás, illetve a gabona-minimalizálását gyakorlatilag nyelbe-ütni.

A hivatalos jelentéssel szemben tény az, hogy gyakorlatilag még seholsem történt meg a buza felvásárlása. Állító-lag az állam a szövetkezetek központ-jának vidéki szervezeti útján csak helyenként fog közbelépni a gabona ár-folyamának irányítása céljából. A ga-bonabevásárlásokat nem fogják elrendel-ni olyan helyeken, ahol a 30 ezer lej vagononkénti árat állami beavatkozás nélkül is el tudják érni a gazdák. Ahol ezt az árat a 75 kilós buza eléri, ott az állam azonnal beszünteti a vásárláso-

kat. Kormánykörök optimisztikusan ítélnek meg a helyzetet és azt remélik, hogy ha megfelelő propagandát fejte-nek ki a falvakon, akkor nem lesz szükség túlnagy összegű központi ga-bonabevásárlásra, mert a termelők bizo-nyos ideig még tartózkodó álláspontot foglalnak el a gabona-eladásban.

Ezzel szemben szakkörökben az a vélemény, hogy a kormány intencióját spekulációs szándékkal igensokan ki-fogják használni és a sporadikus intéz-kedés a kormánynak nem fogja a kellő eredményt biztosítani.

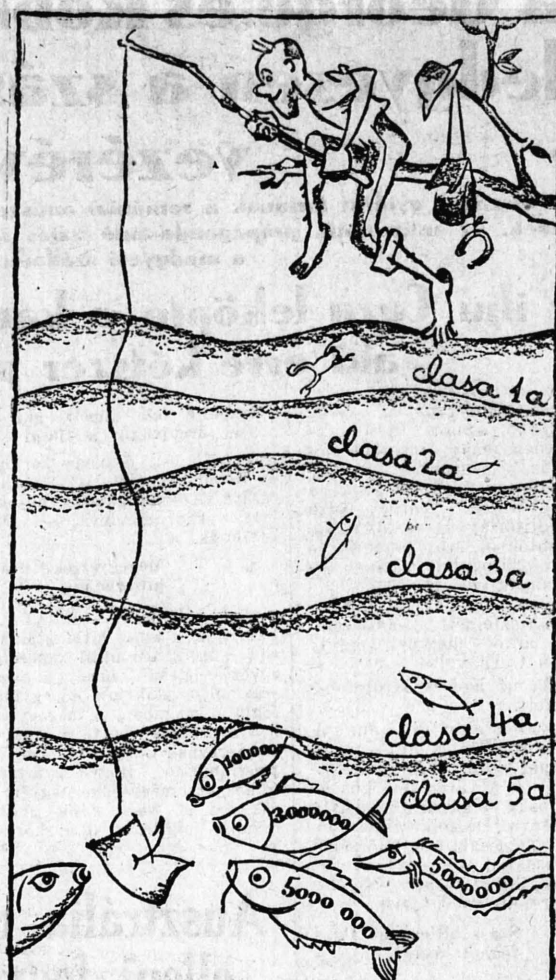
A kormány intézkedése azonban már meghozta azt az eredményt, hogy a gabona forgalom mindenütt megakadt. A kolozsvári tőzsdén az utóbbi napok-ban alig két vagon forgalom történt.

A lisztművek közül Kolozsvár fel-adó állomással a nullás liszt ára má-zsánként 700–740, a 4-es liszt 600–640, az 5-ös 550–570, a 6-os 500–520 lej körüli áron kerül forgalomba. Ku-korica 195 ab Cluj és 205 ab Bánffy-hunyad került eladásra. Egy vagon új zab kolozsvári feladása 250 lejes árat ért el.

Nagy munkáselbocsátások a Skoda-műveknél. A pilseni Nova-Doba értesülé-s szerint a Skoda-művek kétezer munkást fognak elbocsátani. Skoda-művek munká-sainak száma 13 ezer 600.

Emelték a szilva vámját Németország-ban. Berlinből jelentik: A friss szilva vámját 30–40 márkára emelték. Az aszaltszilva vámjá, ha az áru csomagolat-lanul vagy hordóban kerül a határálló-másra 30. csomagolásban 50 márka. A cukor nélkül befőzött szilva új vámtétele 60 márka.

Ülést tartott a tojásértékesítés nemzet-közi szervezete. Genéből jelenik: A tojás-értékesítés nemzetközi szervezete vezet-ősi ülést tartott, amelyen a szövetkezeti elnökök ügyeivel foglalkoztak. Küldöttgyű-lést októberben fognak tartani, amelynek során a szövetkezetek együttműködését fogják letárgyalni.

a leg-

nagyobbikat!

ÁLLAMI OSZTÁLYSORSJATÉK

(Az 5. osztály húzásai: 1933. augusztus 30. — október 6.)

1933 augusztus 30. — október 6.

Főelárusító:

**Kereskedelmi
Hitelintézet R. T.**

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii (v. Mátyás király tér) 20.

**Erdély és Bánát hivatalos
főelárusítója:**

BANCA ILIESCU
S. A. CLUJ

Magyarországon növekedik az állat-kivitel. Budapesti jelentik: A dunán-tuli állatpiacok már nem tudják fedezni az Ausztria és Olaszország felé irányuló kivitel növekedő turnusait. A hízalóüzme-k az Alföldről és a tiszántúlról szerzik be az állatokat.

Dül az arany Franciaországba. Párizs-ból jelentik: Amerikából újabb aranykül-demények érkeztek Franciaországba, ame-lyek a Banque de France aranyállomá-nyát szaporítják. Az utóbbi napokban 216 millió dollár értékű amerikai arany érke-zett különböző óceánjárókon Cherbourg-ba.

Prémiumot kapnak az Egyesült Álla-mokban a gyapotültetvényesek ha meg-semmisítik a készleteiket. Londonból je-lentik: Az Egyesült Államok kormánya azon gyapotültetvénytulajdonosok között, akik termésük negyedét, illetve felét meg-

semisíteni hajlandók, méltányos elosztás-kulcs alapján a legrövidebb időn belül százmillió dollárt fog kiosztani. A térítést megkapják az ültetvényesek akkor is, ha adóhátralékban vannak.

— Az oszták kormány is minimalizál-ja a gabonaárakat. Bécsből jelentik: Az oszták szövetségi kormány felhívást in-tézet az agrárszövetkezetekhez, amelyben utasítja a vezetőket, hogy búzát 30. ro-zsot 20 sillingen aluli árral ne vegyene-k át. A lapok szerint a kormány rövidesen megteszi árpavédelmi intézkedéseit is.

— A világ legmodernebb történeti: Wells: Nagy világtörténet 2400 lej he-lyett, könyvnap kiadás 800 oldal, 300 képpel, fűzve 130 lej, vászonkötésben 175 lej LEPAGE-nál Kolozsvár. Vidékre utánvételt, portómentesen. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét LEPAGE-től.

Változást szenvedett a kávé behozatali vámjá. A pénzügyminisztérium közlése szerint a vámtarifja 428. tétele alatt felsorolt nyers és pörkölt szemekkávé vámját mássáncént 25 ezer lejben állapította meg.

Leszállította a Resica a nyugdíját. Bukarestből jelentik: A Resica-művek nyug-dias tisztviselőinek és al tisztjeinek egyesülete rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen résztvett Ausniti Miksa, a vállalat pénzügyi diktátora. Az ülésen szóba-került a vállalat régi terve, hogy a nyug-dijakat leszállítja. Abban egyeztek meg, hogy a Resica tisztviselőinek és al tiszt-jeinek nyugdíját szeptember és október hónapokban 12 és fél, novemberből pedig 25 százalékkal szállítja le. A tisztviselők-nél a 3000, az al tisztjeinél a 200 lej ter-jedő havi nyugdíjsszeget nem lehet le-szállítani.

Brodetzki professzor nagyszabású politikai referátuma a cionista kongresszuson

Wille Laski az angliai zsidóság képviselőtestülete nevében hitet tett a cionizmus mellett. Arlosoroff emlékeztet a kongresszuson. Nachum Szokolov nagyszabású beszámolóban vázolta a zsidóság világhelyzetét

Weizmann Chaim nem megy el a cionista kongresszusra?

Prága, augusztus 24. A prágai cionista kongresszus kedd reggel kezdte meg emleges tárgyalásait, változatlan nagy érdeklődés kíséretében. A tribünök állan zsúfolva vannak, míg a páholyok az angol ügyvivő mellett ott ülnek, a többi kormányok megfigyelői is.

Az angliai zsidóság a kongresszuson

A hétfő esti megnyitói ülés eseményei rendkívül élénken foglalkoztak a vizsgált. Már maga az a tény, hogy a kongresszus demonstratív módon mellőzte a német nyelvet, — mely domináló az eddigi cionista összejöveteleken — Szokolov három nyelven, héberül, angolul és franciául tartotta meg a hasznos beszédét, — is fokozta az általános

érdeklődést, mely a kongresszus iránt világszerte megnyilvánult. Általános feltevést keltett a kongresszus megnyitóján Neville Laski, a Jewish Board of Deputies, az angol zsidók képviselőtestülete elnökének nyilatkozata, aki kijelentette a cionista kongresszus plénuma előtt, hogy

az angliai zsidóság reprezentatív testülete magárává teszi a cionizmus célkitűzéseit és feladatait

és minden erejével hozzá akar járulni Palesztina felépítéséhez. „Azért jöttem el erre a kongresszusra — mondotta Laski, — hogy zsidó szolidaritásunknak adjak kifejezést a palesztinai országépítés művével.”

Arlosoroff szellem a kongresszuson

gyanúsak megnyitójának keretében állott a kongresszus dr. Chaim Arlosoroff, a cionista Exekutive tragikus kényszerű elhunyt tagja emlékére. Az emlékbeszédet Berl Katzenelson zsidó napilap főszerkesztője tartotta. Szokolov, mely áhitattal hallgatta a kongresszuson, emelt hangon mondotta Katzenelson, hogy

Arlosoroff szellem halhatatlannal él tovább a mozgásban és ezen a kongresszuson is jelen van.

A kongresszus tekintete önkénytelenül is szűkre koncentráldott, mely türesemmel Szokolov elnök mellett. E székelt a cionista vezérnek tartották fenn mindenki úgy érezte, hogy Arlosoroff szelme lebeg a kongresszus fölött. A szer ember felemelkedett helyéről és pereig néma csendben állva áldozott előtt Arlosoroff emlékének.

A németországi zsidókérdés

A kongresszus tárgyalásainak közepén a németországi zsidók kérdése megkiváncsolt és tömegkolonizáció problémájára áll, Szokolov csak a és politikai oldalát világította meg, annak gazdasági és gyakorlati részét, Arthur Ruppin számára tartotta. Ruppin ugyanis röviddel ezelőtt látta Németországot és behatóan tanulmányozta a nagy és kisvárosok zsidóságának gazdasági helyzetét. Visszatérve a németországi zsidóság helyzetét, az albizottság fogja tárgyalás alá, egy nagyszabású kivándorlás felépítés megindítása irányában. Ruppin dr. 250 ezerre becsüli azon német zsidók számát, akik a kivándorlást illetően tekintetbe jönnek. Véleménye szerint a zsidóság Palesztinában lehetne elhelyezve, a többi számára viszont más országokban kell új egzisztenciális lehetőségeket teremteni.

Weizmann nem megy el a kongresszusra?

Általános feltűnést keltett, hogy Weizmann Chaim neve egyáltalán nem szerepelt a kongresszus szónokainak listáján. Eredetileg úgy volt, hogy ő fogja tartani a német zsidókról szóló referátumot. Annál nagyobb meglepetést keltett ki az a hír, hogy

Weizmann valószínűleg el sem megy a kongresszusra.

Az által indokolják a Weizmannhoz költözött körök, hogy a Jewish Agency elnöke a közep-európai zsidókérdés strukturális cionista megoldására vonatkozó tervét részletesen ismertette már az angol parlament Palesztina-barátainak közös ülésén. Ez a válasz azonban csak fokozta a nyugtalanságot Weizmann személye körül. A közvélemény nem látja a cionista világszerte jövőbeli elnökét, Weizmann viszont nemcsak hogy mély hallgatásba vonul a kongresszus nagy kérdéseit, hanem a jövő problémáit illetően, hanem

távol tartja magát a kongresszustól is, ami érthetően sok kombinációra és kommentárra ad alkalmat.

Brodetzki professzor politikai referátuma

Kedd reggel ült össze a kongresszus első munkagyűlése a prágai városháza tanácstermében. A plenáris ülést dr. Selig Brodetzki professzor, az exekutive politikai osztályának vezetője nagyszabású referátumával vette kezdetét.

Brodetzki professzor bevezetésében röviden vázolta Anglia Palesztina-politikájának fejlődését a legutóbbi kongresszus óta és megállapította, hogy a mandátárius hatalomnak a zsidó országépítéssel szembeni magatartásában döntő fordulat állott be az elmúlt két esztendő folyamán a javulás irányában, ugyanakkor azonban aggodalmát fejezte ki azon legújabb kormányintézkedések felett, melyek a földvásárlás és bevándorlás megnehezítésére irányulnak. Alapos kritika tárgyává tette a French-jelentést, Rosszallását fejezte ki a palesztinai kormányának a zsidó kulturális intézmények iránt tanúsított mostoha bánásmódja felett, annak ellenére, hogy a zsidó iskola és egészségügyi intézmények állami szubvencióit felemelte a kormány.

Hangsúlyozta, hogy a palesztinai zsidó országépítés csak nagy tömegkolonizáció által jelentheti a zsidókérdés megoldásának útját és minden áldozat hiábavaló volna, ha a Zsidó Nemzeti Otthon nem lehetne menedékhely azoknak, akiknek szükségük van és munkaterülete az azoknak, akik szabad elhatározásukból akarnak dolgozni az ország építésén. Palesztina a legközelebbi évtizedben száz ezrek számára, az eljövendő nemzedékeknek pedig a zsidók millióinak számára fog helyet adni. Brodetzki ezután a Legislative Council, a palesztinai törvényhozó testület és a palesztinai zsidók politikai státuszának, valamint az arabokkal való viszony kérdésével foglalkozott, majd kegyetlen szavakkal emlékeztetett meg dr. Chaim Arlosoroffról.

A mandátárius hatalom politikája

— Egy korszak végénél állunk, mely az 1929. évi zavargásokkal vette kezdetét. A legutóbbi kongresszuson a mandátárius hatalomnak egy a Fehér könyvben és a Macdonald-levélben lefektetett politikájával szemben kellett állást foglalnia. A tizenhetedik kongresszus alapul fogadta el a Macdonald-levélben adott biztosítékokat egy olyan összegegyeztető politika kidolgozására, amely bázsírt képezhet a mandátárius hatalom és a Jewish Agency együttműködésének. Az események igazolták a kongresszus eme határozatát. Egy új rezsim jött, előbb Mr. Thomas és Sir Robert Hamilton, majd később Sir Philip Lister és lord Plymouth alatt. Dr. Weizmann kemény harca az 1930. évi súlyos napokban kedvezőbb helyzetet teremtett munkánk számára úgy Londonban, mint Jeruzsálemben. A javulás folyamatát azonban némi változások kísérték. A földvásárlás, a bevándorlás és más ter-

Tehát: csekély kiadás ellenében a legnagyobb előnyök. Minősége — Nivea Gyártásnál a legjobb nyersanyagok — használatban a legnagyobb hatás.

Enyhe, könnyen habzik, ize csodálatosan kellemes, használatában gazdaságos. Ez az a fogpaszta, amelyre Önnek szüksége van!

Beiersdorf & Co. S. A. R. Braşov

NIVEA fogpaszta

mészeti Palesztina-kérdések komoly nehézségekben ütköznek. A kongresszus olyan kormányhatározatok és javaslatok árnyékában tanácskozik, melyek mély aggodalmat ébresztenek.

A French-jelentés

Ezután a French-jelentés bírálatára tért át Brodetzki. Kifejtette, hogy közvetlenül a legutóbbi kongresszus előtt kísérlet történt abban az irányban, hogy minden föld-tranzakciót törvényes „kontroll” alá vessenek. Ezt a veszedelmet, legalább is ideiglenesen, elhárította az angliai kormányváltozás. Időközben azonban French országfejlesztési igazgató vizsgálatot folytatott le Palesztinában és ama határozott ígéret ellenére, hogy mielőtt a főkörmányzó megtenné észrevételeit a Jewish Agency és az arab exekutive javaslatai alapján és mielőtt a gyarmati ügyi miniszter döntene a jelentés fölött — július 14-én az angol alsóházban nyilvánosságra hozták azt, anélkül, hogy annak állításait és javaslatait megcáfolhatták volna azok a hivatott egyének, akik négy évtized hosszú tapasztalatainak tekintélyével szólhatnak hozzá a jelentés tartalmához. A gyarmati ügyi miniszter nyilatkozatában csak a kilakoltatott arabok új kölesönnel való letelepítésének kérdésével foglalkozott. A French-jelentés alapján a kormány tevékenysége a földvédelemre, a kilakoltatott araboknak 250 ezer font költséggel való újraelepítésére és a bérletet védő törvénykezés kiterjesztésére kell, hogy szorítkozzék. A kormány saját statisztikái mutatják ki legjobban mily abszurd az az állítás,

mintha a zsidó telepítés földjeikről üzött volna el arabokat, aminek állítása évek óta a zsidó-ellenes agitáció alapját képezi. A palesztinai zsidó telepesek százainak, kik legalább olyan súlyos feltételek között dolgoznak, mint a fellahok, éppen olyan szükségük van a kormány segítő kezére, mint az ország más polgárainak. Reméljük, hogy a földkérdésben a kormány fel fogja adni a multban alkalmazott politikáját, mely szerint a kormány míg a zsidóknak maguknak kell gondoskodniuk magukról. A kormány nem honorálta a paritás követelményét sem a zsidók és az arabok között, a kormány mezőgazdasági munkálatainál. A lakosság egy részének különös figyelembe vétele a mezőgazdasági fejlődésnél súlyos igazságtalanságot jelent a zsidó adófizetőkkel szemben. Követeljük a kormánytól, hogy az előirányzott költségnél fennmaradó egymillió 750 ezer font hováfordításánál vegye tekintetbe a zsidó lakosság adóteljesítményét és mandátum primer feladatait a zsidó nemzeti otthon felépítése irányában. Brodetzki ezután a szabad földforgalom korlátozására vonatkozó új kormány-javaslatokat bírálta és kijelentette, hogy az ilyen korlátozások teljes mértékben indokolatlanok. Rámutat arra, hogy az arabok csak hasznot húztak a zsidó kolonizációból.

Referátumának további során Brodetzki professzor a bevándorlás — kérdésével foglalkozott, majd Palesztina és a cionizmus jövőbeni lehetőségeit vázolta. Referátumának második részét lapunk holnapi számában közöljük.

Szokolov a zsidóság világhelyzetéről

Prága, augusztus 24. A kongresszus kedd délelőtti ülése rendkívül rövid volt és kizárólag Brodetzki professzor referátumára szorítkozott, miután még mindig nem sikerült megegyezésre hozni a szemben álló pártokat a kongresszus elnökségének kérdésében.

Szerda délelőtti tartotta meg második nagy plenáris ülését a kongresszus, melynek legjelentősebb eseménye Nachum Szokolov, a cionista világszervezet elnökének nagyszabású beszámolója volt a zsidó nép világhelyzetéről. Szokolov többek között a következőket mondotta:

A németországi antiszemitizmus ellen

— Szükséges lesz, hogy a német zsidó-ságnak jelentős része a kormány és a Népszövetség támogatásával rendezett kivándorlást útján más országokban, elsősorban Palesztinába menjen. Az ilyen nyílt kivonulást még mindig többre kell becsülni a lassu, de biztos elnyomorodásnál.

Szokolov ezután tiltakozott az ellen, hogy csekélyebb értékűnek és alacsonyabb rendűnek minősítsék a zsidó fajt és a zsidó becsületet.

— A kongresszus nem kívánja bíráltni — mondotta Szokolov — annak a Németországnak belső fejlődését, melyre oly sok szenvedést hozott a világháború. Mégis vissza kell utasítani azt a féktelen antiszemitizmust, amely még a rituális gyilkosság meséjének felújításától sem riad vissza.

— Kitalálták azt a legendát, hogy a német zsidók ellenségei a német népek. A német zsidó hazafiás gondolkodása és hazájához való hűsége annyira kétségtelen, hogy nincsen rászorulva a bizonyítgatásra. Mint a Biblia és a tízparancsolat népe, a zsidóság felelőse a zsidó faj alacsonyabbrendűségéről szóló hamis tannak.

— Az emberi méltóság nevében, amelyet éppen német gondolkodók és bölcselek hirdettek, mi zsidók is egyenlő megbecsülést és teljes egyenjogúságot követünk. Annak kijelentése azonban, hogy zsidó vallás nem állampolgárok vagyunk, ebből a szempontból még nem elég.

A hazugságok ellen

— A zsidó nép tiltakozik az ellen, hogy hamis írással visszaélve, a legfantasztikusabb dolgokat írják a terhére. Csak

tevésezmének lehet bizonyítani azokat az elméleteket, amelyek a zsidók világuralmi terveiről szólnak.

A kelet-európai zsidó sors

Ezután az oroszországi és a lengyelországi zsidóság helyzetéről szólott Szokolov.

— Az oroszországi zsidóság holtpontra jutott. A cionisták nagy része szibériai fogházakban sanyálódik borzalmas nélkülözések közepette. Ezeket okvetlenül ki kell szabadítani. A zsidóság és a szovjetkormány között egyetlen érintkezési pont van csupán: a zsidó földműves kolóniák terén. Ehhez a kísérlethez a cionizmus teljes sikerét kíván, mint ahogy sikert kíván minden olyan törekvésnek, mely a zsidóság bármely részének produktivizálását célozza.

— Lengyelországban nagyot fordult az idő kereké, — mondotta Szokolov. — Sok szerencsétlen zsidó számára talizmán lett a lengyel utlevél. Lengyelországban e pillanatban a helyzet viszonylag kedvezőbb. A lengyel kormány ellene van a pogromoknak és a békés fejlődés híve. Nekünk azonban gyökeres megoldást kell keresnünk a zsidó tömegek égető létkérdésére.

Az Uj Kelet könyvlegyzéke

Körmendi: Ind. 716	52 L
Szendekényi Anna: Felzabadtak	32 L
Emil Ludwig: Mussolini	57 L
II. Miklós cár bizalmas levele: Szerelmem és tragédiám	56 L
Heltai: Életke	67 L
Károly Sándor: Az 500.ik emelet	40 L
B. Russel: Kína	90 L
Kassák Lajos: Angyalföld	65 L
Járnó József: Börtön	40 L
Komor András: Fischmann S. utóda	48 L
Wells: A láthatatlan ember	82 L
Julien Green: Adrienne	44 L
Móricz Zsigmond: Forró mezők	44 L
Sinclair Lewis: Wreen urunk	44 L
Sherwood Anderson: Tar	44 L
Rétajev: A sikasztók	44 L
Krudy Gyula: Boldogult urfioromban	44 L
Szinyai Zoltán: Aranykarika	44 L
Bojer: A nagy éhség	44 L
Bibó Lajos: Kétlelt szerelem	44 L

„Fehér rabszolgák“ titokzatos utja Londontól Buenos Airesig

A Scotland Yard leplezte az Angliában dolgozó délamricai
leánykereskedők üzletemit

London, augusztus 24. Néhány hónap óta éleshangú diplomáciai jegyzékváltás folyik London és Buenos Aires között. Rettenő adatok kerültek ugyanis az angol kormány kezébe arról a leánykereskedelmi szervezetről, amely a nagy angol ipari kerületekben valóságos központot rendezett be és számszerűen szállítja a szerencsétlen „fehér rabszolgákat” Argentina rossz hírű házai számára.

A lavinát néhány hónappal ezelőtt Edward Lascelles Fleming, az angol alsóház tagja indította meg egy interpellációjával, amelyben a szörnyű adatok egész tömegét bocsátotta az angol kormány rendelkezésére. Mr. Fleming, a withingtoni kerületet képviseli az alsóházban. Választóinak nagyrésze a lancashirei textilgyárak munkásainak és munkásnőinek köréből kerülnek ki. A lancashirei lányok egész Angliában híresek szépségükről és ezekre vetette ki hálóját az utóbbi időben a nemzetközi leánykereskedelmi szervezet.

Művésznők kerestetnek

A Fleming-féle interpelláció nyomán indult meg a Scotland Yard nyomozása. Legelső sorban azt akarták kideríteni, mi képpen lehetséges, hogy a leánykereskedők kicsémpészhetik áldozataikat Angliából ugyanakkor, amikor a határvizsgálat rendkívül szigorú?

A választ erre a rejtélyre a Scotland Yard egyes vidéki lapok hirdetői rovatában találta meg. Rendszeres időközönként a következő szövegű apróhirdetés jelent meg olyan újságokban, amelyeket textilgyári munkások olvastak:

„Állást keresők! Szép és fiatal lányok, akiknek színpadi ambíciói vannak, kerestetnek. Gyakorlat nem szükséges, a tehetségeket kiképeztetjük.

Az ilyen hirdetésekre mindig akad jelentkező. Lancashire textilgyári munkásnői, akik fiatal életüket egyhangú és nem is nagyon jól fizetett munkával töltik, ábrándosan olvasták a csábító hirdetést és sok akadt közöttük, aki a hirdetésben megadott címre választott. A levélre azt a választ kapták a jelentkezők, hogy keressék fel személyesen a hirdető londoni irodáját.

Ez a londoni iroda kívülről úgy festett, mint a többi tisztességes színházi ügynökség. Legfeljebb ott volt a különös, hogy egy rendes színházi ügynökség nem fogadja kitörő örömmel a névtelen jelentkezőt és megmagyarázza neki, hogy a művészi pályán nem lehet különös tehetség és hosszú gyakorlat nélkül érvenyesülni. Ezzel szemben az ügynökség menedzsere rendkívül előzékenyen fogadta a tapasztalatlan leányokat, próbát énekeltek velük, el volt ragadtatva a hangjukról és közelítette velük, hogy nagyszerű karrier előtt állanak. Viszont azt sem titkolhatta el, hogy a jelentkező ifjú hölgynek némi tréningre van szüksége. Hajlandó-e néhány hétig keményen dolgozni?

Párizsba — hamis utlevéllel

A boldog jelentkező természetesen hajlandó, csak egy baj van: a kiképzésért nem tud fizetni. A menedzszer azonban hajlandó előlegezni a kiképzéssel járó költségeket. Természetesen ezeket az összegeket a gázsijából később vissza kell fizetnie. A művésznőjelelőlt boldogan rááll az alkura, mire a menedzszer közli vele, hogy egy híres párizsi színházban éppen most üresedett meg néhány hely. Utlevélről majd gondoskodik az iroda.

Indulás előtt minden lány szerződést kap. A szerződés annyira előnyös, hogy a művésznőjelelőltet megszáditja. Mi rossza sem gondolnak, amikor a hajóra ülnek és az sem tűnik fel nekik, hogy III. osztályon szállítják őket. Hiszen ott van velük a kísértőjük, aki előadást tart nekik arról, hogy milyen gonoszak a férfiak, mennyire kell vigyázni egy fiatal lány művésznőnek az erkölcsére és óva inti őket attól, hogy bárkivel is szóbaálljanak — a hajón...

Párizs után Marseille, azután Buenos Aires következnek. A lányokat nyomban kocsiakra rakják és elviszik „egy penzióba”. Ettől a pillanattól fogva a szerencsétlenek el vannak veszve. Nincs többé mód a menekülésre. Az ilyen „penziót” úgy építették, hogy a szökés reményét is elveszik attól, aki egyszer átlépi a küszö-

bét. Hetekig maradnak itt elzárva a boldogtalan teremtek, egészen addig, amíg lelkileg meg nem törnek és meg nem adják magukat a sorsuknak. A tapasztalat azt mutatja, hogy négy vagy hat heti fogság után elkövetkezik az a pillanat, amikor az első látogatókat bebocsátják a frissen érkezett rabszolgához. Még néhány heti „tréning” és az áldozat most már akár ki is mehet az utcára. Nem kell tartani többé attól, hogy a konzulat tushoz szalad segítségért. Ha egyéb nem: a szegény visszatartja.

Hat vagy nyolc hónapig marad az ujonnan érkezett áldozat az első állomáson. Azután megy lejjebb. Más városokba, míg testileg és lelkileg romcs lesz belőle. Ha akar, mehet már vissza Angliába.

40.000 lej fejenként

A Scotland Yard nyomozása megállapította, hogy a buenosajresi leánykereskedők minden új jövevényért 300—400.000 lejt fizettek román pénzre átszámítva. Ezzel szemben a jövedelmük óriási. A nemzetközi szervezet vezetői egymilliót is megkeresnek havonként.

Néhány évvel ezelőtt a lengyel kormány egész vagyont költött el arra, hogy az egyik Lengyelországban dolgozó leánykereskedő organizációt leleplezze. Ez a szervezet is Buenos Airesbe szállította a nőket. A lengyel kormány minden bizonyíték a kezében volt, azonban semmi egyebet nem sikerült elérnie, mint azt, hogy az argentinai hatóságok vád alá helyezték — 400 embert. Ezek közül azonban egyetlen egyet sem ítélték el.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Pénteken este fél 9-kor: Bródy Tamás, Boskovits Sándor és Rónai Antal 3 zongorás Jazhangversenye teljesen új műsorral. (Helyárak: 30, 20 és 10 lej, minden pótújjal együtt.)

Szombaton este fél 9-kor: A kék lámpás: (Operettujtdonság először!) A budapesti Király Színház óriási sikerű, 100-szor adott ragyogó operettje. Világélelger. Helyárak: 30, 20 és 10 lej, minden mellékújjal együtt.

Vasárnap d. e. 11-kor: Gül baba. (Operettelőadás. Helyárak: 20, 15, 10 lej.)

Vasárnap d. u. fél 6-kor: A kék lámpás. (Operettujtdonság 2-odszor.)

Vasárnap este fél 9-kor: Kadétszerelem. (Az idei évad elragadóan kedves, bombasikerű ujdonsága. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.)

Hétfőn este fél 9-kor: A kék lámpás. (Operettujtdonság 3-adszor.)

Felhívjuk a kereskedők és fogyasztók figyelmét arra,

hogy őrizkedjenek összetéveszténi a Haifából importált kitűnő „SHEMEN-MENORAH”-szappant más gyártmányú utánzattal, amely a „KASHER” felírást is utánozza.

A valódi SHEMEN-szappan felülmúlhatatlan minőségét lehetetlen utánozni, minthogy e szappan a haifai SHEMEN-gyár speciális receptje szerint kizárólag növényi olajokból készül.

A fogyasztók ügyeljenek a vásárlásánál és kérjenek kizárólag „SHEMEN-MENORAH”-szappant, amelynek Romániában is bejegyzett védjegye a következő:

Kérjük a fogyasztókat, hogy közöljék velünk ama kereskedő nevét, aki ha „SHEMEN-MENORAH”-szappant kérnek, utánzatot akar helyette kiszolgáltatni, hogy tisztességtelen verseny miatt ellene az eljárást megindíthassuk.

Agecő R.T.

A haifai SHEMEN-szappan vezérképviselője

Az angol kormány azonban most szigorúbban veszi a dolgot. Legutóbbi jegyzékében azt követelte, hogy a bevándorlási bizottságban, amely az Európából érkező hajókat fogadja, helyet foglalhasson az angol konzulátus egyik tisztviselője is. Egyelőre ezt a követelést visszautasította az argentinai kormány.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Pénteken 3, 5, 7 és 9-kor:

Fehér Isten. Izgalmas film. Eredeti felvételek az Északi Jeges tengerből. Főszerepekben: Paul Richter, Mona Martensen, Rudolf Klein Rogge.

ROYAL-MOZGÓ MŰSORA

Ma, pénteken 3, 5, 7 és 9 órakor:

Kadétszerelem. Fősz.: Dolly Haas, Gustav Fröhlich, Halmay Tibor. Bolváry rendezés, Stolz zene. Olcsó nyári helyárak: 15 (balkon) és 20 lej (földszint.)

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Előadások szeptember 1-ig szünetelnek.

AZ OPERA MŰSORA

Péntektől: Schönbrunni álom. Főszerepekben: Eggerth Márta, Hermann Thimig, Verebes Ernő, Hans Junkermann.

Hétfőn: Madonna. Fősz.: Liane Haid, Fritz Schultz.

Szederkényi Anna: Feleszabadultak. A kitűnő írónő a ma asszonyának és vergődő korunknak legizgalmasabb problémáit tárgyalja regényében. Ár csak 32 lej. Kapható az Új Kelet könyvtárában.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, nagyobb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 szavas kedvezmény. Apróhirdetések díja elhárítandó. Jelzés levelet csak úgy tudunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Fiatalkorú házaspár keres butorozott székkel ellátással. Cím: Str. Jasilor, tözsébe kéri.

Benőülne 35 év körüli izraelita vallás akadémiai képzettséggel és széleskörű kereskedelmi ismeretekkel rendelkező vállalkozó. Ajánlatokat „Ideális házasság” jelleg alatt az Új Kelet továbbíthatja.

Iskolás urileányt teljes ellátással, szorgalmasan látva felvesz Weisz, P. Mihail Viteazul 23.

Ort. családnál két iskolás gyermek teljes ellátást kaphat, zongorára és fúvószereszközökre. Malom ucca 16, 1. emelet, utolsó ajtó.

Suche Mittelschule absolviertes disches Fraulein als Pedagogin. Offensind zu richten: Internatul fetelor reiste Arad, Str. Popa J. Russu 3.

Házvezetőnőnek keresek dolgos, otthoni kereső zsidó nőt egy szerény családnál. Str. Traian 14., I. 6. Hirsch.

Kezdeknek és haladóknek adunk négyórát fiatal urileány, képzett nyelvtanár, aki egyben elemi iskolai tanár korrepetálásában is nagy jártassággal bír, kitűnő eredményeket mutathat. Megkereséseket „Modern módszer” ígére a kiadóba kéri.

A legizalmasabb és legváltozatosabb getárius koszt a Schwartz Ignác névű tésze alatt álló „Familia” kóser vegetáriánus étteremben kapható. Ünio ucca 10., 1. emelet, udvarban. Egy menü (leves, főzelék, tészta) 25 lej. Abonoma ebéd 900 lej, csak ebéd 600 lej.

Kelengyék készítése, függöny és terítő összeállítás, csipkebevarrás, pántmozgató, előrajzolás a legújabb technikák szerint legszebben és legolcsóbban. Fisch Böke kézimunkaszalonjában. Baritú 16

Makulaturát veszek. Cím a kiadóba

Tisztviselői uriaszonnynál lakást teljes ellátást kaphat fürdőszobával, latta méresekkel árban. Öv. Jámbo Erzsébet ut. 8. Ugyanott egy könyvtár és íróasztal eladó.

1756

angol, francia, dán, holland, amerikai, német, olasz, osztrák, japán, svéd, orosz stb. pályázó közül az egyetlen magyar: Köröndy Ferenc nyerte meg a három legnagyobb angol és amerikai könyvkiadó cég által 1932-ben kiírt nemzetközi regénypályázat 1000 angol fontos (650.000 lej) első díját

A budapesti kaland

című nagy regényével. „A budapesti kaland”-ot eddig Románia olvasóközönségének nagyrésze nem vásárolta meg, mert 180 lebe került. Május 25-én jelent meg az új olcsó kiadás. Az 500 oldalas könyv jó kiállításban, kemény fedőlappal csak

44 lej

lesz. Miután a könyv csak korlátozott példányszámban jelent meg, tanácsos, ha olvasóink és előfizetőink előjegyeztetik a könyvet az Új Kelet kiadóhivatalában. Kézbevár, Str. Baron L. Pop (Brassai u.) 10. Vidékek a portóval együtt 54 lejt küldjenek be címekre és a könyvet bérmentve azonnal elküldjük.

UJ KELET Legújabb hírek

Minden ut Rómába vezet...

Augusztus 28-án Benes is Rómába utazik, hogy Mussolinivel az Anschluss és a magyar-osztrák együttműködés ügyéről tárgyaljon

Októberben a négyhatalmi egyezmény hatalmainak külügyminiszterei Rómában értekezletre ülnek össze. Franciaország, Olaszország és Anglia képviselői diplomáciai tárgyalásba kezdenek Ausztria nehézségeinek megszüntetésére

Bulgária szakít az olasz orientációval és francia orientációt kezd?

Párizs, augusztus 24. A Matin római távirata szerint a hatalmak külügyminiszterei október második felében Rómában értekezletre ülnek össze s meg fogják tárgyalni a négyhatalmi egyezmény alkalmazását az aktuális politikai problémák tekintetében. Egyidejű hír szerint Franciaország, Olaszország és Anglia a napokban diplomáciai tárgyalást fognak kezdeni afelől, miként lehetne Ausztria nehézségeit kielégítő módon megszüntetni.

Ezzel kapcsolatban a Temps vezércikkben foglalkozik a középeurópai helyzettel. Hangoztatja, hogy az Anschlussveszedelem sikerrel csak abban az esetben lesz elhárítható,

ha Ausztria nagyobb gazdasági tömörülés tagjává válik s ennek keretében függetlenségének megőrzése mellett megszerzi életképességét.

A lap rámutat arra, hogy a nemzeti szocialisták programjukba vették az összes németfajú és nemzetiségű elemek által lakott területek egyesítését s így ha Hitler átmenetileg nem is fogja egyideig erőszakolni Ausztria bekebelezését, ez végleges megoldást nem jelent, mert kínáló alkalommal újja fog éledni az Anschluss-veszély. A vezércikk végső konkluzióban utal arra, hogy a készenléti figyelembe kell venni Közép-Európa újjáalakításánál.

A Petit Parisien értesülései szerint Franciaország a legutóbbi huszonegy órában megnyugtató ígéretekkel kapcsolta a németosztrák viszály rendezése tekintetében.

Egyidejű genfi jelentések számolnak azzal, hogy a hatalmak közelebbről próbálják megfogalmazni hozzájárulásukat ahhoz, hogy Ausztria nyolcezer fővel feleljen a haderejét. Az új kontingenst a Dollfus-kormány kizárólag határvédelemre fogja felhasználni.

Prága, augusztus 24. A lapok beavatott helyről szerzett értesülései szerint a cseh szlovák kormány hivatalos közleményt tesz közzé, melyben bejelenti, hogy Benes külügyminiszter augusztus 28-án Mussolinival való tanácskozás céljából Olaszországba utazik. Benes a tárgyalások befejeztével visszatér Prágába, majd a legközelebbi hetekben el fog utazni Párizsba is.

Ugy hírlik, hogy Benes tárgyalni fog Mussolinivel a dunai államok gazdasági együttműködésének kérdéséről és ki fogja fejteni álláspontját a tervezett magyar-osztrák gazdasági együttműködéssel szemben.

Utalnak a csehszlovák külügyminiszter legutóbbi kijelentéseire, melyeknek során azt hangoztatta, hogy ha már az Anschluss és a magyar-osztrák együttműködés között kell választania, inkább az Anschlusshoz adja hozzájárulását.

Újabb genfi értesülések szerint lehetségesnek tartják, hogy Bulgária francia orientációt kezd, amelynek az az alap gondolata, hogy kibéküljön Jugoszláviával és ezzel lehetővé tegye a szerb terü-

leten élő macedón kisebbség számára a kisebbségi jogvédelem intézkedéseinek gyakorlatba átvitelét.

További lépése volna a francia orientációnak a keleteurópai biztonsági egyezményhez való csatlakozás.

Népszöveségi körökben úgy hírlík, hogy Olaszországban is számolni kezdenek a még várakozó állásponton lévő Musanoff franciabarát lépésével.

A lapok is hírt adnak arról, hogy Bulgária közelebbről nagy események előtt áll,

amelyek egyidőre tisztázni fogják az erő viszonyokat a Balkánon.

Bécs, augusztus 24. Ausztria nemzetközi kölcsönének franciaországi tránsát a bázeli Nemzetközi Fizetések Bankjával szemben fennálló száz millió sillinges tartozás visszafizetésére fogják felhasználni. Ezt a kölcsönt, valamint az angliai kibocsátás révén az Angol Banknak már visszafizetett száz millió sillinget az osztrák jegybank a Creditanstalt fizeteskép telensége idején kapta. Most a jegybank meg fog szabadulni a kölcsön révén összes rövidlejáratu külföldi kölcsönkötelezettségeitől.

Főbelőtte magát egy 18 éves fiú, mert elköltötte tandíját

Bucuresti-Bukarest, augusztus 24. Strol Cernea 18 éves brailai fiatalember, aki elvégezte az ipariskolát, elhatározta, hogy Bukarestben fogja folytatni tanulmányait. Édesapja útiköltségen kívül pénzt adott neki beiratkozásra is. A fiú azonban mielőtt Bukarestbe érkezett elköltötte a tandíját és azért kétségbeesésében főbe lőtte magát. A szerencsétlen fiatalember azonnal meghalt.

Izgalmas hajszája a bukarest-nagyváradai gyors tetején az utasok és egy rablóbanda között

Az utasok a robogó vonat tetején filmbeillő hajszája után elfogták a banda négy tagját, míg az ötödik nyomtalanul eltűnt

Bucuresti-Bukarest, augusztus 24. Detektívregénybe illő fantasztikus bandita támadás történt az elmúlt éjszaka a 4-es számú gyorsvonaton, amely Bukarestből Nagyváradra haladt. Című píná állomáson öt bandita kapaszkodott fel a vagonok tetejére, akik megkísérelték a hálókocsi és az elsőosztályú vagonok utasainak kirablását. Egy hölgy az egyik első osztályú kocsi folyosóján állott és észrevette a készülő támadást, fellamázta a vonat utasait, akik kirohantak a folyosóra és követték a vonatvezetőt, hogy állítsa meg a vonatot.

A vonatvezető azonban nem volt erre hajlandó és felkapaszkodott a kocsi tetejére, hogy megnézze mi történik ott. A banditák, amikor észrevették a vonatvezetőt revolverrel tartották sakkban és ők maguk a mozdony után következő legelső kocsi tetejére menekültek.

Az utasok ezalatt sebtében védelemre szervezkedtek és akiknek revolverük volt a vonaton utazó katonatisztek köré gyülekeztek. Szinaja és Câm-

pina között a vonat egy percere megállt és ez alatt az idő alatt az egyik bandita nyomtalanul eltűnt az éjszaka sötétjében.

Ahogy a vonat megindult a vakmerő banditák újra támadásba kezdtek, mire a katonatisztek vezetésével megszervezett utasok egymás után felkapaszkodtak a kocsi tetejére, ahol filmbeillő örült hajszája indult meg az utasok és a rablók között.

Kalandokkal teli üldözés után egy főhadnagyának sikerült bekerítenie két banditát, a vonatvezető elfogta a harmadikat és mikor a vonat Szinajába befutott mindhármat átadták az állomási rendőrségnek.

Néhány perc, az egyik utas revolverével maga előtt hajította a negyedik banditát, aki nem volt más, mint Ardeleanu híres nemzetközi vonatrabló, aki miatt egy robogó vonaton néhány hónappal ezelőtt életét vesztette Lungu nagyszabású detektív. Adeleanut a bátor utas a hálókocsi akkumulátora alól emelte ki.

Mussolini közlegényként vett részt az olasz hadsereg piemonti hadgyakorlataiban

Róma, augusztus 24. Victor Emmanuel olasz király is megérkezett a piemonti hadgyakorlatokra. Mussolini hosszabb ideig együttműködött a vadászászlóaljával, majd mikor vett egy hegyi úteget, amint az agykat meredek terepen felvontatták, tüzerekhez csatlakozott és segítette kik az ágyuk felvontásában. Ágyuk tényleg bámulatos gyorsan jutottak magaslati helyükre s amint az útegarancsnok a katonákat teljes ményükért megdicsérni jött, ott találta közöttük a megerőltető munkát végeztető Mussolinét.

Betiltották az összes vallási szekták működését

Bucuresti-Bukarest, augusztus 24. A közoktatásügyi miniszter az állam törvény és a kultusz törvény 11. cikkének 1. bekezdésében megfogalmazottak alapján teljesen betiltotta a következő vallások egyes tevékenységét: Bibliatanulók, misztikák, reformisták, minthogy doktrínájuk beütöközik az állam törvénybe, dogmáik gyakorlása pedig a közbiztonsághoz ütközik. Ugyanez a rendelkezés bizonyos körülmények között érvényes az adventisták és baptisták tevékenységére is.

Bukarestben feszülten várják a híreket Herriot szófiájának akciójáról

Bucuresti-Bukarest, augusztus 24. Minthogy Vasile Stoica Románia fiai követé két hónap óta szabadságra van, a kormány nem informálódhat idejében arról, hogy mi történt Szófia Herriot látogatása alkalmán. Stoica most visszatért állomáshelyére és a kormány holnap vár részletes jelentést a történetekről. Herriot revizista álláspontjával szemben azóta a kormány csak Titulescu hazatérése után fogja leszögezni álláspontját.

Lindbergék Skandinávia fölött

Kopenhága, augusztus 24. A Lindbergh házaspár az izlandi Reikjavík felől megérkezett az angol szigetek felől északra eső Far-Öer szigetek felé. Lindberghék ma, vagy pénteken folytatják útjukat a Skandinávia felé nyugati partvidéke felé.

Az UJ KELET olcsó könyvei

Smedley: Magányos asszony	147
Patenotre: Pénz	87
Juhász: Hősök, tudósok, emberek	147
Molnár Ferenc: Harmonia	54
Sigrid Undset: Koszorú	144
Schalom Asch: Moszkva	168
Schalom Asch: Pétervár	168
Marai: Csutora	117
Galsworthy: Vagyon urai	70
Galsworthy: Bíró előtt	75
Babits Mihály: Gólyakalifa (köte)	57
Karinthy: Hasműtét	72
Juhász: Japán	96
Juhász: Olaszország	96
Pap: Megszabadították a haláltól	87
Adanov: Thermidor 9.	90
Aldanov: Összeesküvés	90
Aldanov: Ördög hídja	64
Paleologue: Három diplomata	90
Bedel: Jerome szerelme északon	20
Bennett: Vasúti baleset	96
Walpole: Egy vöröshajú	96
Pécsi Mária: Mezők lihioma	90
Kennedy: A család bolondja I. II.	162
Fay Hona: Alkonyat	90
Desping: Sorrell és fia I. II.	180

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó nyomása Cluj-Kolozsvár, Strada L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: